

Sagsnr. 19-70-0018
Dokumentdato: 07-01-2021

Redegørelse om myndighedernes håndtering af indsattes økonomi, herunder ind- og udbetaling af penge til indsatte

1. Indholdsfortegnelse

1. Indholdsfortegnelse	2
2. Indledning	3
3. Indsattes økonomi	3
3.1. Indsatte mulighed for at råde over penge under indsættelsen	3
3.2. Indsattes muligheder for at modtage og besidde kontante penge	4
3.3. Indsattes brug af penge	5
3.4 Regler og praktiske forhold for håndteringen af de indsattes økonomi	6
4. Kriminalforsorgens systemmæssige håndtering af indsattes økonomi	6
4.1 Kriminalforsorgens Klientøkonomi- og Lønssystem (KØLS)	6
4.2 Indbetalinger udefra	6
4.3 Datatræk til brug for redegørelsen	7
5. Indbetalinger til indsatte 2017-2020	7
5.1 Udviklingen i indbetalinger til indsatte før og efter indførelse af forbud mod kontantindbetalinger	7
5.2 Indbetalinger til bandemedlemmer	8
6. Kriminalforsorgens hidtidige fokus og samarbejde med andre myndigheder	9
7. Andre myndigheders roller og ansvar inden for straffesagskæden	9
7.1 Politiet	9
7.2 Anklagemyndigheden	10
8. Fremadrettede fokusområder	10

2. Indledning

Nærværende redegørelse om myndighedernes håndtering af indsattes økonomi, herunder ind- og udbetaling af penge til indsatte, er udarbejdet af Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigspolitiet og Rigsadvokaten på baggrund af en anmodning fra Justitsministeriet¹.

Redegørelsen beskriver myndighedernes roller og ansvar, herunder de juridiske rammer og praktiske forhold for håndteringen af indsattes økonomi. Endvidere redegøres for omfanget af indbetalinger til indsatte i perioden 2017-2020, herunder indsatte, der er registreret i politiets banderegister, og andre indsatte, der har et tilknytningsforhold til en rocker- eller bandegruppering (gråzonepersoner).

Endelig redegøres for de fokusområder, som myndighederne, herunder særligt kriminalforsorgen, fremover vil have i forhold til håndteringen af indsattes økonomi.

3. Indsattes økonomi

Besiddelse og brug af penge er en integreret del af det danske samfund, hvilket tilsvarende gør sig gældende for indsatte i kriminalforsorgens arrester og fængsler. Når en person indsættes som arrestant eller afsoner, vil denne således ofte fortsat have økonomiske forpligtelser mv. i samfundet. Sådanne forpligtelser skal håndteres, hvilket nødvendiggør, at den indsatte har mulighed for at træffe økonomiske dispositioner under indsættelsen.

Under indsættelsen gælder der særlige regler for indsattes mulighed for at medtage, besidde og råde over egne penge. Reglerne fremgår af straffuldbyrdsloven, varetægtsbekendtgørelsen og genstandsbekendtgørelsen med tilhørende vejledning². Reglerne er udarbejdet under hensyntagen til normaliseringsprincippet i straffuldbyrdslovens § 4, idet der dog er foretaget en række tilpasninger af hensyn til opretholdelsen af orden og sikkerheden i f.eks. arrester og fængsler.

Kriminalforsorgen har således forskellige regelsæt og procedurer, der regulerer de indsattes økonomiske forhold under indsættelsen.

Kriminalforsorgen har - for at understøtte administrationen - et særligt it-system, der anvendes til at håndtere de indsattes økonomiske forhold i den udstrækning, dette ikke sker i form af kontante penge (kriminalforsorgens KlientØkonomi- og LønSystem (KØLS)).

Det bemærkes, at der ikke findes en øvre beløbsmæssig grænse for indsattes indestående på deres (KØLS) konti hos kriminalforsorgen, ligesom indsatte fortsat har mulighed for at have en bankkonto hos et pengeinstitut. Der er endvidere ikke nogen grænse for antallet af indbetalinger, der kan gennemføres til de indsattes konti hos kriminalforsorgen.

3.1. Indsatte mulighed for at råde over penge under indsættelsen

Kriminalforsorgens udbetaling af arbejdspenge og kostbeløb er reguleret i en bekendtgørelse (Beskæftigelsesbekendtgørelsen), der sonderer mellem disse to former for ydelser, som indsatte kan modtage fra kriminalforsorgen under indsættelsen. Hertil kommer penge, som indsatte medbringer ved indsættelsen eller efter udgang, og penge, som den indsatte modtager fra andre end kriminalforsorgen. Både penge, der modtages fra kriminalforsorgen, og andre penge håndteres efter reglerne i genstandsbekendtgørelsen.

¹ Direktoratet for Kriminalforsorgen modtog anmodning på mail fra Justitsministeriets Straffuldbyrdsloveskontor den 18. marts 2019.

² Regler for indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge er fastsat i genstandsbekendtgørelsens kapitel 4.

Kostpenge

Kostpenge ydes til indsatte, der er omfattet af selvforplejning, hvilket betyder, at den indsatte selv køber og laver egen mad. Kostpenge udgør pt. ca. kr. 72 pr. dag.

Arbejdspenge

Arbejdspenge ydes til indsatte, der er beskæftigede under indsættelsen. Beskæftigelsen kan f.eks. bestå af arbejde i institutionen eller deltagelse i uddannelse. Afsonere i fængsler har beskæftigelsespligt, mens varetægtsarrestanter og afsonere i arrester har beskæftigelsesret. Grundvederlaget pr. arbejdstime er pt. ca. kr. 11 med mulighed for mindre tillæg. Arbejdstiden er som udgangspunkt 37 timer om ugen.

Medbragte/tilsendte penge

Medbragte/tilsendte penge er penge, som indsatte enten kan medtage ved indsættelsen i institutionen og efter udgang eller få overført fra en bank.

3.2. Indsattes muligheder for at modtage og besidde kontante penge

Kriminalforsorgen har i de senere år iværksat en række tiltag med henblik på at imødegå sikkerhedsrisici forbundet med tilstedeværelsen af kontante penge i institutionerne. Tiltagene har særligt haft fokus på risici forbundet med negativt stærke indsatte pengeafpresning af svagere indsatte, handel med ulovlige effekter samt fokus på at sikre øget sporbarhed ved indbetalinger til indsatte.

Forbud mod at besidde kontante penge

Kriminalforsorgen indførte i 1995 som pilotforsøg kontantløshed i Nyborg Statsfængsel (nu Nyborg Fængsel) og har siden løbende udvidet kontantløsheden til at omfatte kriminalforsorgens øvrige åbne og lukkede fængsler. Som følge heraf er der aktuelt et forbud mod, at indsatte i fængsler må være i besiddelse af kontante penge.

Kontantløsheden er pt. ikke indført i arrester³ grundet driftsmæssige hensyn relateret til de indsatte mulighed for at købe daglige fornødenheder. Indsatte i arrester må være i besiddelse af maksimalt kr. 3.000 i kontanter. Dog kan politiet og domstolene af hensyn til varetægtsfængslingens øjemed fastsætte andre begrænsninger i forhold til arrestanters adgang til medtage, besidde og råde over genstand og penge i institutionen, jf. retsplejelovens § 773.

Forbud mod indbetaling af kontanter

Forud for 2014 var det muligt at indbetale kontanter til indsatte ved fremmøde i kriminalforsorgens institutioner, uden at indbetaleren legitimerede sig.

Den 1. januar 2014 indførte kriminalforsorgen en skærpet procedure for indbetaling af kontanter til indsatte. Den skærpede procedure indebærer, at den, der foretog en kontantindbetaling, skulle fremvise gyldig billedlegitimation og acceptere, at vedkommendes cpr. nr. eller nummeret på billedlegitimationen blev indført i KØLS. Dermed blev det i videre udstrækning muligt at spore, hvem der indbetalte til hvilke indsatte, såfremt indbetaling foregik ved fremmøde i én af kriminalforsorgens institutioner.

Med virkning fra den 15. juni 2017 blev der indført et forbud mod indlevering af kontanter til indsatte i arrester og lukkede fængsler. Dette forbud blev med virkning fra den 1. april 2018 udvidet til også at gælde åbne fængsler.

Med indførelsen af kontantindbetalingsforbuddet blev det tillige forbudt for besøgende at overdrage penge til indsatte i forbindelse med besøget.

³ Undtaget herfra er Københavns fængsler, der omfatter de tre arresthuse Vestre fængsel, Polititorvets Arrest og Blegdamsvejens Arrest, der alle er kontantløse.

I dag er det således alene muligt at indbetale penge til indsatte i arrester og fængsler via bankoverførsel.

Det var bl.a. et bærende hensyn for kontantindbetalingsforbuddet, at det - ved at gøre indbetalingerne elektroniske - blev gjort nemmere at følge pengestrømmene. Kriminalforsorgen havde i processen frem mod indførelse af kontantindbetalingsforbud drøftet problemstillingen med Rigspolitiet, der med udgangspunkt i efterforskningshensyn fandt, at det - modsat kontantindbetaling - ville være nemmere at følge pengestrømmen elektronisk.

3.3. Indsattes brug af penge

En indsat må alene anvende penge til formål, der er forenelige med hensynet til orden og sikkerhed i institutionen. Kriminalforsorgen kan forlange dokumentation for beløbets anvendelse.

Indsattes handel i og uden for kriminalforsorgens institutioner

Kriminalforsorgen skal i rimeligt omfang medvirke til, at indsatte kan købe daglige fornødenheder.

Indsatte i fængsler og arrester har således mulighed for at købe fornødenheder, herunder mad hvis der er selvforplejning⁴, i en købmandsbutik. I enkelte større lukkede fængsler er købmandsbutikken placeret som en del af fængslet. Dog gælder for størstedelen af kriminalforsorgens fængsler og for arrester, at indkøb sker fra en købmandsbutik placeret uden for fængslet/arresten.

Handel i en købmandsbutik i fængslet foregår som oftest ved, at de indsatte selv handler ved fremvisning af et ID-kort, der registrerer købet, hvorefter kriminalforsorgen forestår selve betalingen. ID-kortet udstedes af kriminalforsorgen ved indsættelse. Indsatte, der af sikkerhedsmæssige årsager nægtes handel ved købmand ved fysisk fremmøde, kan aflevere en indkøbsseddel til fængselspersonalet, der vil forestå indkøb og afregning på den indsattes vegne.

For arrester og fængsler uden en købmandsbutik gælder tilsvarende, at indsattes indkøb sker ved at aflevere en indkøbsliste til fængselspersonalet.

Videre har indsatte, ved personalets mellemkomst, mulighed for i begrænset omfang at købe blandt andet tøj og andre ting hos forretninger uden for kriminalforsorgens institutioner under hensyntagen til orden og sikkerhed i institutionen⁵.

Overførsel af penge til personer uden for fængslet

Indsatte i lukkede fængsler og i Københavns Fængsler (KF)⁶ må ikke sende penge ud af institutionen, medmindre der er tale om udsendelse af arbejdspenge til nærtstående, og ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn i det enkelte tilfælde ikke taler imod. Kriminalforsorgsområdet kan dog give tilladelse til udsendelse af andre penge end arbejdspenge, hvis ganske særlige omstændigheder i det enkelte tilfælde taler for det. Et eksempel herpå kan være en indsat, der ønsker at købe en fødselsdagsgave til sit mindreårige barn.

I arrester gælder, at kriminalforsorgen kan forbyde udsendelse af penge, såfremt ordens- eller sikkerhedshensyn i det enkelte tilfælde taler derfor.

⁴ Indsatte i åbne og lukkede fængsler skal i udgangspunktet selv forestå indkøb og madlavning. Undtaget herfra er afdelinger i lukkede fængsler, hvor madlavning ikke er mulig af eksempelvis sikkerheds- eller driftsmæssige hensyn - f.eks. hvis de indsatte er udelukket fra fællesskab. Indsatte i arrester har i udgangspunktet ikke mulighed for selv at lave mad, men tilbydes mad produceret af kriminalforsorgen.

⁵ Regler for indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande m.v. er fastsat i genstandsbekendtgørelsen med tilhørende vejledning.

⁶ Københavns fængsler omfatter de tre arresthuse Vestre Fængsel, Politiorvets Arrest og Blegdamsvejens Arrest.

Hvorvidt den indsatte kan gives tilladelse til at overføre penge ud af arresten/fængslet, beror på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Vurderingen foretages af den enkelte institution.

Ovenstående begrænsninger gælder ikke for indsatte i åbne fængsler.

KØLS giver ikke mulighed for at trække en oversigt over det samlede antal af, eller beløbsmæssig størrelse på, overførsler af penge fra indsatte til personer uden for kriminalforsorgens institutioner. Det har derfor ikke været muligt at udarbejde en oversigt over omfanget af sådanne pengeoverførsler.

Kontante penge til brug for udgang og løsladelse

I forbindelse med udgang har de indsatte mulighed for at hæve kontante penge til brug på udgangen. Pengene udbetales af fængselspersonalet og trækkes fra den indsattes klientkonto i KØLS.

Ved løsladelse udbetales indestående fra KØLS til den indsatte som dennes ejendom⁷. Pengene overføres til den indsattes bankkonto eller udbetales kontant, såfremt den indsatte ikke har en bankkonto.

KØLS giver ikke mulighed for at trække en oversigt over det samlede antal af, eller beløbsmæssig størrelse på kontantudbetalinger til indsatte i forbindelse med udgang eller løsladelse. Det har derfor ikke været muligt at udarbejde en oversigt over omfanget af sådanne pengeudbetalinger.

3.4 Regler og praktiske forhold for håndteringen af de indsattes økonomi

Nedenstående oversigt beskriver de ovenfor beskrevne regler og praktiske forhold, der gælder for kriminalforsorgens håndtering af indsattes økonomi

	Arrester	Lukkede fængsler og KF	Åbne fængsler
Kontantløshed	Nej	Ja	Ja
Kontantindbetalingsforbud	Ja	Ja	Ja
Mulighed for at sende penge ud af institutionen	Ja (underlagt begrænsninger)	Ja (arbejdspenge til nærtstående)	Ja
Beskæftigelsesret/-pligt	Beskæftigelsesret	Beskæftigelsespligt	Beskæftigelsespligt

4. Kriminalforsorgens systemmæssige håndtering af indsattes økonomi

Til at understøtte de administrative processer omkring håndteringen af de indsattes økonomi anvender kriminalforsorgen KØLS.

4.1 Kriminalforsorgens Klientøkonomi- og Lønssystem (KØLS)

I KØLS håndteres den indsattes økonomi under indsættelsen, herunder indtægter (kost-/arbejdspenge), medbragte og tilsendte penge samt den indsattes løbende udgifter til mad, telefoni, fjernsyn etc. KØLS er således et regnskabssystem, der afspejler kriminalforsorgens økonomiske mellemværende med den indsatte.

4.2 Indbetalinger udefra

Bankoverførsler til indsatte sker i første omgang til institutionens lokalbankkonti, hvorefter pengene registreres på den indsattes konto i KØLS. Denne registrering er en manuel proces, der foretages af ansatte i den enkelte institution uden maskinel kontrol af, at oplysninger registreres korrekt. Dette bevirker, at data i KØLS registreres meget forskelligt, og at det er vanskeligt at anvende data systematisk.

⁷ Det bemærkes, at der i juni 2018 blev indført en tvungen opsparing for indsatte i kriminalforsorgens institutioner på 15% af den indsattes vederlag for beskæftigelse. Opsparingen bruges af kriminalforsorgsområdet til at modregne udgifter, som den indsatte selv skal afholde i forbindelse med udgang og løsladelse, herunder efterfølgende hjemrejse, hvis den indsatte ikke selv afholder udgifterne, jf. bekendtgørelse om beskæftigelse m.v. af indsatte i kriminalforsorgens institutioner

Det bemærkes, at der i dag ikke gælder en øvre grænse for antallet af indbetalinger til en indsat i kriminalforsorgens institutioner eller den beløbsmæssige størrelse herpå.

Identifikation af indbetaler

Kriminalforsorgen modtager ikke nødvendigvis oplysninger om identiteten på den person, der indbetaler penge til en indsat. I de tilfælde, hvor en indbetaling kommer fra en privatpersons bankkonto, vil indbetalerens oplysninger blive medsendt. Hvidvaskloven⁸ giver dog mulighed for, at der kan indbetales op til ca. 7.500 kr. i kontanter til et pengeinstitut med henblik på overføre pengene til en indsat, uden at indbetaler skal legitimere sig.

Kriminalforsorgen har i dag således hverken i KØLS eller andre systemer mulighed for at generere et fuldstændigt billede af, hvem der indbetaler penge til hvilke indsatte. Der er heller ikke efter hverken straffuldbyrdsloven eller varetægtsbekendtgørelsen hjemmel til at afvise indbetalinger, hvis indbetaleren ikke kan identificeres.

4.3 Datatræk til brug for redegørelsen

De datatræk fra KØLS, der er foretaget til brug for denne redegørelse, er i væsentlig grad baseret på en manuel proces, der blandt andet indebærer sortering i data ud fra bemærkninger indsat i et tekstfelt af den enkelte medarbejder i institutionerne. Datavaliditet er derfor behæftet med væsentlig usikkerhed

5. Indbetalinger til indsatte 2017-2020

Fra 2018 er der årligt foretaget mere end 45.000 indbetalinger til indsatte i arrester samt åbne og lukkede fængsler.

	2017	2018	2019	2020 (1. halvår)
<i>Gns. antal indsatte</i>	(3.450)	(3.738)	(3.974)	(4.011)
Antal indbetalinger	37.910	45.509	48.312	23.967
Beløb for indbetalinger (kr.)	33.648.080	40.938.585	43.209.991	20.969.982
Gns. indbetalinger pr. indsat	11,0	12,2	12,2	5,9
Gns. beløb pr. indbetaling (kr.)	887,58	899,57	894,39	874,95

5.1 Udviklingen i indbetalinger til indsatte før og efter indførelse af forbud mod kontantindbetalinger

Efter indførelsen af kontantindbetalingsforbuddet for arrester og lukkede fængsler (15. juni 2017) og åbne fængsler (1. april 2018) har det ikke længere været muligt at foretage kontantindbetalinger til indsatte ved indbetaling direkte til institutionen.

Nedenstående oversigt viser udviklingen i elektroniske indbetalinger til indsatte året op til /året efter indførelsen af kontantindbetalingsforbuddet.

⁸ Lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme (hvidvaskloven) §10 giver mulighed for at indbetale op til EUR 1.000 uden at pengeinstituttet stiller krav om dokumentation for indbetalerens identitet.

OFFENTLIGT

	Arrester og lukkede fængsler		Åbne fængsler	
	<i>Forbud indført 15.06.2017</i>		<i>Forbud indført 01.04.2018</i>	
<i>Gns. antal indsatte</i>	<i>(2.179)</i>	<i>(2.154)</i>	<i>(1.300)</i>	<i>(1.308)</i>
Periode*	15.06.2016	15.06.2017	01.04.2017	01.04.2018
	-	-	-	-
	15.06.2017	15.06.2018	01.04.2018	01.04.2019
Antal indbetalinger	24.522	27.056	12.663	13.313
Beløb for indbetalinger	22.589.152	26.328.989	9.693.006	9.983.933
Gns. indbetalinger pr. indsat	11,3	12,6	9,7	10,2
Gns. beløb pr. indbetaling	921,18	973,13	765,46	749,94

*Det bemærkes, at der for opgørelsesperioden for arrester og lukkede fængsler henholdsvis for åbne fængsler er et overlap på én dag. Overlappet er uden betydning for den udvikling, oversigten viser.

Oversigten viser, at antallet af indbetalinger pr. indsat for alle tre institutionstyper er steget efter indførelsen af kontantindbetalingsforbuddet. Samtidig kan der konstateres en stigning i det gennemsnitlige beløb pr. indbetaling til indsatte i arrester og lukkede fængsler, mens der for åbne fængsler er sket et fald i den beløbsmæssige størrelse.

Kriminalforsorgen har ikke grundlag for at konkludere, hvilke årsager der ligger til grund for udviklingen.

5.2 Indbetalinger til bandemedlemmer

Antallet af indsatte bandemedlemmer og personer med et tilknytningsforhold til en bandegruppering (gråzoneregistrering)⁹ udgjorde i 2018 og i 1. kvartal 2019 knap 20 pct. af det samlede antal indsatte i kriminalforsorgens arrester og lukkede fængsler.

Følgende oversigt viser indbetalingshistorikken for bandemedlemmer og gråzoneregistrerede indsatte i forhold til øvrige indsatte i arrester og lukkede fængsler¹⁰ i perioden 2018 - 2019.

⁹ For bandemedlemmers registrering gælder, at denne er foretaget på baggrund af oplysninger fra politiet. For gråzoneregistreringer gælder, at det er kriminalforsorgens egen interne registrering af indsatte, der vurderes relateret til bandegrupperinger.

¹⁰ Opgørelsen er begrænset til arrester og lukkede fængsler, da bandemedlemmer og gråzoneregistrerede indsatte altovervejende er placeret i disse institutioner.

OFFENTLIGT

	2018 <i>Total excl. bande</i>	2018 <i>Bande</i>	2019 <i>Total excl. bande</i>	2019 <i>Bande</i>
<i>Gns. antal indsatte</i>	(2.032)	(396) (19%)	(2.620)	(396) (15%)
Antal indbetalinger	27.331	4.565 (14%)	30.756	4.237 (12%)
Beløb for indbetalinger	24.705.141	5.770.509 (19%)	27.924.529	4.831.333 (15%)
Gns. beløb pr. indbetaling	903,9	1.264,1	907,9	1.140,3

Det fremgår af oversigten, at bandemedlemmer og gråzoneregistrerede indsatte i den anførte periode gennemsnitligt har modtaget lidt færre, men beløbsmæssigt større, indbetalinger end de øvrige indsatte i lukkede fængsler og arrester.

6. Kriminalforsorgens hidtidige fokus og samarbejde med andre myndigheder

Kriminalforsorgens håndtering af indsattes økonomi har hidtil primært haft fokus på kriminalforsorgsfaglige forhold, herunder særligt på at sikre understøttelse af de driftsmæssige behov for økonomistyring, og at indbetalinger udefra er tilgået rette modtager til rette tid. Kriminalforsorgen har yderligere haft fokus på at nedbringe de indsattes mulighed for at anvende kontante penge og kontante indbetalinger af hensyn til orden og sikkerhed i institutionerne.

Kriminalforsorgens samarbejde med andre myndigheder har hidtil primært været ad hoc-præget og initieret af konkrete sager og forespørgsler, som da kriminalforsorgen i forbindelse forbudssagen mod bandegrupperingen 'Loyal to Familia' videregav oplysninger til Rigspolitiet om konkrete indsattes klientøkonomiske forhold under indsættelsen.

Kriminalforsorgen har haft et tilsvarende samarbejde med SKAT om enkelte indsattes skattesager. Der har dog siden maj 2012 været et formaliseret samarbejde med SKAT, hvorefter kriminalforsorgen hører SKAT forud for udbetaling af visse erstatningsbeløb, så SKAT kan foretage modregning for et eventuelt krav fra staten.

7. Andre myndigheders roller og ansvar inden for straffesagskæden

7.1 Politiet

Politiets efterforskning af strafbare forhold

Hvis kriminalforsorgen vurderer, at der eventuelt er begået et strafbart forhold, skal der indgives politianmeldelse, jf. retsplejelovens § 742, stk. 1, hvorefter anmeldelser om strafbare forhold skal indgives til politiet.

Det følger af retsplejelovens § 742, stk. 2, at politiet iværksætter efterforskning, når der er rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige. Efterforskningen har bl.a. til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede, jf. lovens § 743.

Det vil således i første række være op til politiet at vurdere, om der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået.

Hvis en indsat, der er bandemedlem, modtager indbetalinger fra andre bandemedlemmer, kan det give anledning til overvejelser om, hvorvidt pengene kan stamme fra kriminalitet.

Efter straffelovens § 290, stk. 1, er det strafbart som hæleri uberettiget at modtage eller skaffe sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar handling. Efter bestemmelsen er det desuden strafbart som hæleri uberettiget at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virke til at sikre en anden udbyttet af en strafbar handling. Straffelovens § 290, stk. 1, omfatter således bl.a. hvidvask af penge. Strafferammen for overtrædelse af straffelovens § 290, stk. 1, er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Efter bestemmelsens stk. 2 kan straffen stige til fængsel i 6 år, når hæleriet er af særlig grov beskaffenhed.

Ved lov nr. 711 af 8. juni 2018 er der indført en ny selvstændig bestemmelse om hvidvask i straffelovens § 290 a, som trådte i kraft den 1. juli 2018. Efter denne bestemmelse er strafferammen for hvidvask af særlig grov beskaffenhed op til 8 års fængsel.

Det bemærkes, at den strafbare handling i alle tilfælde skal kunne tilregnes gerningsmanden som forsætlig.

Politiets monitorings- og efterretningsarbejde

Ud over den reaktive efterforskning, der sker på baggrund af anmeldelse, har politiet et vigtigt ansvar i forhold til mere proaktivt at bekæmpe og forebygge kriminalitet. I den forbindelse er politiets monitorings- og efterretningsarbejde af afgørende betydning i forhold til politiets indsats inden for udvalgte kriminalitetsområder, herunder navnlig inden for den organiserede kriminalitet, der udøves af de grupper og netværk, der betegnes rockergrupperinger og bander.

Politiet og Kriminalforsorgen indgår derfor i et samarbejde på dette område.

7.2 Anklagemyndigheden

Anklagemyndigheden skal i forbindelse med politiet forfølge forbrydelser efter reglerne i retsplejeloven. En af anklagemyndighedens hovedopgaver er retsforfølgning, dvs. stillingtagen til tiltalerejsning i de sager, som efterforskes af politiet. Det fremgår af kapitel 65 i retsplejeloven, at det er anklagemyndigheden, som har påtalekompetencen i straffesager.

8. Fremadrettede fokusområder

Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigsadvokaten og Rigspolitiet har på baggrund af ovenstående drøftet, hvordan myndighederne, herunder særligt kriminalforsorgen, kan styrke den samlede tilgang til håndteringen af indsattes økonomi. Myndighedernes hidtidige samarbejde har indtil videre primært været baseret på konkrete sager, og samarbejdet bør styrkes for at sikre en mere proaktiv indsats i forhold til ind- og udbetaling af penge til indsatte i fængsler og arrester.

På den baggrund er der fastsat følgende fokusområder:

Indførelse af ny indbetalingsløsning (KRIL)

Kriminalforsorgen forventer i 1. halvår 2021 at indføre en ny indbetalingsløsning i form af en online indbetalingsportal kaldet KRIL (KlientRettetIndbetalingsLøsning). Portalen bevirker, at det fremover alene vil være muligt at indbetale penge til indsatte ved brug af et betalingskort - f.eks. et dankort eller kreditkort. Der vil i forbindelse med indbetaling ske en online kortvalidering hos NETS, så det sikres, at betalingskortet er aktivt. Kriminalforsorgen vil med indførelsen af den nye indbetalingsportal få bedre forudsætninger for at identificere indbetalere af penge til indsatte.

Kontantløse arrester og fængsler

De indsattes adgang til kontante penge udgør en sikkerhedsrisiko, hvorfor kriminalforsorgen over en årrække har arbejdet på at gøre fængsler og arrester kontantløse. Arbejdet hermed er for arresternes vedkommende vanskeliggjort af driftsmæssige hensyn relateret til de indsattes mulighed for at købe daglige fornødenheder. Kriminalforsorgen forventer over de kommende år at gennemføre en fuldstændig afskaffelse af de indsattes adgang til kontante penge i samtlige arrester og fængsler, hvilket bl.a. forudsætter en øget centralisering af indkøbsløsningerne for de indsatte i landets arrester.

Styrket efterretningsarbejde

Kriminalforsorgen er ved at implementere en række nye efterretningsanalysemetoder. Systematiseringen og anvendelsen af oplysninger fra KØLS og den nye indbetalingsportal (KRIL) vil indgå i dette arbejde, så kriminalforsorgen bliver bedre til at foregribe sikkerhedsrisici i forhold til orden og sikkerhed i arrester og fængsler.

Baseret på erfaringerne med den nye indbetalingsportal vil kriminalforsorgen yderligere vurdere, hvorvidt der er behov for nye tiltag på indbetalings- og klientøkonomiområdet for at styrke sikkerheden på kriminalforsorgens område. Det vil i den forbindelse bl.a. blive overvejet, om der bør indføres flere restriktioner på området, herunder i forhold til antallet af indbetalinger til den enkelte indsatte eller størrelsen af indbetalte beløb, hvilket vurderes at ville kræve lovændringer.

Styrket udveksling af oplysninger med politiet

I forbindelse med styrkelsen af kriminalforsorgens sikkerhedsarbejde er samarbejdet mellem politiet og kriminalforsorgen tillige blevet styrket og vil blive styrket yderligere. Der vil blive taget højde for, at kriminalforsorgens oplysninger om de indsattes økonomi tillige nyttiggøres i politiets efterretningsarbejde og i forbindelse med straffesager. Kriminalforsorgen og Rigspolitiet vil i den forbindelse etablere faste procedurer for, hvilke oplysninger der i den forbindelse skal udveksles mellem myndighederne.

Det bemærkes, at det efter omstændighederne kan være vanskeligt at løfte bevisbyrden for, at gerningsmanden vidste eller bestemt måtte formode, at modtagne penge stammer fra et strafbart forhold i de tilfælde, hvor indbetalingerne er få og mindre beløbsmæssige og tillige kan være foretaget af familie, venner og lignende. Det kan have betydning for vurderingen af, om der er grundlag for at føre en straffesag. Kriminalforsorgens systematiske arbejde med de indsattes økonomi sammenholdt med virkningerne af kontantindbetalingsforbuddet i 2017 vil imidlertid kunne indgå i vurderingen af eventuel strafforfølgning i tilfælde af indbetalinger af større beløb, som stammer fra strafbare lovovertrædelser.

For så vidt angår efterretninger om betalingsstrømme vedrørende bl.a. bandemedlemmer vurderes disse generelt at have relevans for politiets monitoringsarbejde. Med henblik på at understøtte en styrket løbende udveksling af sådanne oplysninger vil der blive etableret faste samarbejdsstrukturer mellem kriminalforsorgen og politiet.

